

Verloop ANLB binnen NNN in Noord-Holland.

op 19 november 2018 is Programma Natuurontwikkeling 2019-2023 door Provinciale Staten vastgesteld. Daarin staat onder andere het volgende:

“Soms kent de beheertypenkaart binnen het NNN nog een agrarisch beheertype toe. In deze gebieden is sprake van een overgang naar het uiteindelijk beoogde natuurbeheer dat in de ambitiekaart is benoemd. Om deze ambitie te realiseren zal met ingang van het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026 niet langer agrarisch natuurbeheer binnen het NNN worden gesubsidieerd, met inachtneming van eventueel doorlopende subsidiebeschikkingen.”

Voor de agrarische Collectieven was dit aanleiding om bezwaar te maken en erop aan te dringen een oplossing voor het ontstane probleem voor de bedrijfsvoering te bedenken. De Collectieven zijn ervan overtuigd dat de constatering in het coalitieakkoord “Agrarisch natuurbeheer past enkel binnen het NNN als sprake is van ‘duurzaam agrarisch natuurbeheer’, waarbij de beheerder zich committeert aan langjarig beheer van NNN-waardige kwaliteit.” Niet alleen juist maar ook haalbaar is.

Dat heeft geleid tot het volgende besluit van Provinciale Staten:

De inhoud van motie 126, aangenomen door Provinciale Staten van Noord-Holland op 13 november 2017, waarin Gedeputeerde Staten wordt verzocht om:

“in het komende verkenningsjaar in overleg te treden met de agrarische collectieven en TBO’s over hoe de biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het NNN gehaald zouden kunnen worden (zoals al door de gedeputeerde toegezegd in de expertbijeenkomst) en daarvoor een neutrale procesbegeleider aan te trekken;
te onderzoeken welke andere werkwijzen en/of financiële of juridische instrumenten er nodig zijn om de provinciale doelen op dit gebied te behalen met inzet van samenwerkende agrarische collectieven en TBO’s en de resultaten van het onderzoek zo mogelijk in te zetten om de bestaande instrumentenkoffer ten behoeve van de realisatie van NNN te vergroten.”

Hierop volgde een intensief verkenningsjaar onder leiding van Dhr Evers dat anderhalf jaar geduurd heeft. De provincie, LTO, TBO’s en agrarische Collectieven zaten daar aan tafel. Het heeft geleid tot inzicht in elkaars belangen, wensen en werkwijzen. Een aantal pijnpunten zijn ook duidelijker geworden. Het resultaat was een overeenkomst tussen de verschillende partijen om met de ontwikkelde instrumentenkoffer een pilot op te starten in een drietal gebieden in Noord-Holland. Inzet: pilot starten om het NatuurNetwerk Nederland te voltooiën, Natura 2000-doelen (indien van toepassing) te realiseren en het beheer te optimaliseren. Daarbij wordt opgemerkt:

“Dat het gewenst is dat - naast de reguliere beheersubsidies die via het Stelsel Natuur- en Landschapbeheer (SNL) kunnen worden verstrekt - bij de uitvoering van de pilots gebruik te kunnen maken van een goed gevulde instrumentenkoffer en dat het van belang is dat de volgende instrumenten in Noord-Holland beschikbaar blijven, c.q. worden ontwikkeld:

- verwerving van gronden op vrijwillige basis en continuering van de provinciale koopplicht, waarbij een financiële bijdrage van de provincie mogelijk kan zijn conform het vigerende provinciale grond- en natuurbeleid en subsidieregelingen;

- zelfrealisatie door de grondeigenaar, waarbij een financiële bijdrage van de provincie mogelijk kan zijn conform de provinciale Uitvoeringsregeling Kwaliteitsimpuls Noord-Holland (SKNL-regeling);
- kavelruil of bedrijfsverplaatsing, waarbij een financiële bijdrage van de provincie of de inzet van provinciale ruilgronden mogelijk kunnen zijn conform het vigerende provinciale grond- en natuurbeleid en subsidieregelingen;
- het omzetten van reguliere pachtovereenkomsten in erfpachtovereenkomsten inclusief functiewijziging en subsidiëring van natuurbeheer, waar nodig met aanvullende afspraken tussen (erf)pachter en (erf)verpachter over zowel inrichtingsmaatregelen, beheermaatregelen als de verdeling van kosten en vergoedingen;
- ontpachting, waarbij financiële ondersteuning van de provincie beschikbaar kan komen conform een nader op te stellen regeling, zoals aangekondigd in het Programma Natuurontwikkeling 2019-2023;
- verwerving op basis van volledige schadeloosstelling en, indien dat niet tot resultaat leidt, onteigening, waarbij een financiële bijdrage van de provincie – na separate besluitvorming hierover door Gedeputeerde Staten – mogelijk kan zijn conform de wettelijke kaders en het vigerende provinciale grond- en natuurbeleid en subsidieregelingen. **Hierbij wordt de werkwijze uit de grondstrategie Oostelijke Vechtplassen als uitgangspunt genomen;**
- Een nieuwe vorm van agrarisch natuurbeheer, genaamd ‘duurzaam agrarisch natuurbeheer’, waarbij naast het bestaande instrument van subsidiebeschikkingen voor agrarisch natuurbeheer, in een aparte overeenkomst (met een looptijd van 12 jaar) aanvullende afspraken voor kwalitatief NNN-waardig beheer worden gemaakt. Uitgangspunt bij duurzaam agrarisch natuurbeheer is dat de natuurdoelen voorop staan en de agrarische bedrijfsvoering ten dienste hiervan staat. Het opstellen van een natuurbedrijfsplan dat aansluit bij de gebiedsanalyse is verplicht bij deelname aan de pilot. In de bijlage staan de ecologische randvoorwaarden van duurzaam agrarisch natuurbeheer binnen het NNN;
- herbegrenzing van NNN, conform het provinciaal beleid dat is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (straks: Omgevingsverordening). De in het Programma Natuurontwikkeling 2019-2023 aangekondigde optimalisatie van het Natuurnetwerk Nederland kan hiervoor een kader bieden;

Deze instrumentenkoffer zou na een jaar geëvalueerd worden. Eind 2020. Al eerder bleek dat die planning te strak was en een verlenging nodig zou zijn. Afsproken werd de pilot met een jaar te verlengen en eind 2020 een tussentijdse evaluatie te doen.

Op 4 februari 2021 kreeg de stuurgroep het verzoek te besluiten de pilot per 1 maart te beëindigen en om te zetten naar gebiedsprocessen. Daarin moeten dan ook de overige opgaven zoals bodemdaling, stikstof, recreatie, structuurverbetering van de landbouw, waterkwaliteit etc meegenomen worden. Tevens werd gevraagd te besluiten om de Duurzaam Agrarische Beheerregeling volgens de uitgangspunten van de overeenkomst per 1 april van toepassing te verklaren op heel Noord-Holland. Gezien het vervolg was dit achteraf een besluit van de provincie en was onze instemming niet echt nodig. De evaluatie van de pilot was hier blijkbaar niet meer voor nodig.

Uit de ervaringen van de pilot is echter naar voren gekomen dat de stringente maatregelen die in de overeenkomst genoemd staan niet veel raakvlak hebben met in onderling overleg op basis van een gebiedsanalyse een beheersplan opstellen onder leiding van een gebiedsregisseur. De collectieven willen streven naar een duurzaam, effectief NNN-waardig beheer in samenwerking met alle partijen. Een eenzijdig opgelegd strikt regime van maatregelen, die moeten gelden voor heel Noord-Holland, past niet in het beeld dat wij daarvan hebben.

De collectieven hebben daarom in december verzocht een voorstel voor DANB 2.0 te bespreken. Die stuurgroepvergadering ging vanwege omstandigheden niet door. In de stuurgroepvergadering is ons voorstel niet geagendeerd met als argument dat de provincie haar eigen regelingen opstelt.

We hebben daarop per brief aan de gedeputeerde aangegeven dat we, voordat we gewoon verdergaan in de gebiedsprocessen, eerst met onze deelnemers in overleg gaan over de waarde van de instrumentenkoffer die nu op tafel ligt en de rol die wij als collectief binnen NNN moeten en kunnen spelen.